

Psovod/psovodka bezpečnostní služby (kód: 68-001-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo vnitra
Skupina oborů:	Právo, právní a veřejnosprávní činnost (kód: 68)
Týká se povolání:	Psovod bezpečnostní služby
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Prokázání znalostí z etologie psa	3
Prokázání znalostí z teorie výcviku psa	3
Orientace v zákonech a předpisech souvisejících s držením, výcvikem a využitím psa při ochraně zdraví a majetku osob	3
Prokázání znalostí o zdraví psa a o správné péči o psa	3
Praktické předvedení výcviku psa - ovladatelnost, poslušnost	3
Praktické předvedení výcviku psa - obrana psovoda	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Prokázání znalostí z etologie psa

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit rozdíl mezi zvířetem ochočeným a domestikovaným	Ústní ověření
b) Vysvětlit pojem instinktivní jednání psa, jak vzniká, důležitost pro přežití jedince a uvést dva příklady	Ústní ověření
c) Vysvětlit pojem podmíněná reakce (jednání) psa, jak vzniká, důležitost pro přežití jedince a uvést dva příklady	Ústní ověření
d) Vysvětlit pojem habituace (volný překlad – přizpůsobení) důležitost pro přežití jedince, pro výcvik psa, uvést dva příklady	Ústní ověření
e) Rozdělit psy podle typu vyšší nervové činnosti do čtyř skupin (rozdělení podle I. P. Pavlova), každý typ jednoduchým způsobem charakterizovat a vysvětlit vhodnost jednotlivých typů psů pro strážní službu	Ústní ověření
f) Popsat výraz (hrozbu) sebevědomého agresivního psa připraveného k útoku (popsat postoj, naježení srsti, postavení uší, ocasu, odhalení zubů, pohled psa, zvukový projev)	Ústní ověření
g) Popsat výraz (hrozbu) psa při agresivním chování, které je vyvolané pocitem ohrožení a strachu psa (popsat postoj, naježení srsti, postavení uší, ocasu, odhalení zubů, pohled psa, zvukový projev)	Ústní ověření
h) Popsat výraz podřizujícího se psa (zvlášť při aktivním a pasivním podřízení) – popsát postoj, pohyb psa, postavení uší, ocasu, mimiku, zvukový projev	Ústní ověření
i) Specifikovat teritoriální jednání psa, důvod tohoto chování, projev, uplatnění a využití bezpečnostní službou	Ústní ověření
j) Popsat obrannou reakci psa – zvlášť aktivní (útěk, útok) a zvlášť pasivní, vysvětlit důvod tohoto chování a vysvětlit využití aktivní obranné reakce psa při přímém útoku na psa i psovoda	Ústní ověření

Losem se určí tři z uvedených kritérií, která uchazeč o zkoušku splní.

Prokázání znalostí z teorie výcviku psa

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat vznik podmíněné reakce při výcviku	Ústní ověření
b) Vyjmenovat pět podmínek vzniku podmíněné reakce při výcviku	Ústní ověření
c) Vysvětlit učení psa pomocí operačního podmiňování	Ústní ověření
d) Uvést čtyři základní výcvikové metody, porovnat jejich výhody a nevýhody, na konkrétních příkladech z výcviku vysvětlit vhodnost jejich použití	Ústní ověření
e) Popsat princip správného odměňování psa při výcviku a význam odměňování	Ústní ověření
f) Popsat princip potrestání psa při výcviku, kdy a za jakých okolností lze potrestání použít a jeho přiměřenost	Ústní ověření
g) Vysvětlit vznik ochranného útlumu u psa a uvést, jak jeho vzniku předcházet	Ústní ověření
h) Popsat dva způsoby, jak odstranit nežádoucí naučené chování psa, a vysvětlit to na konkrétních příkladech	Ústní ověření
i) Vysvětlit pojem dynamický stereotyp (DS) při výcviku a uvést jeden příklad žádoucího DS a jeden příklad nežádoucího DS	Ústní ověření
j) Uvést, na co je potřeba dbát při výchově štěněte, aby mohlo vyrůst v sebevědomého, vyrovnaného psa, schopného spolehlivě pracovat v různém prostředí	Ústní ověření
k) Vysvětlit, v jakém funkčním okruhu vrozeného chování probíhá u mladého psa nácvik zákusu do ochranného rukávu figuranta – proč nácvik není založen na stupňování agresivního chování vůči lidem	Ústní ověření
l) Vysvětlit, proč pes, který projevuje silnou nedůvěru a nejistotu vůči cizím lidem (důsledek nedostatečné socializace v mládí, špatně vedeného výcviku, nebo povahové slabosti), který toto řeší obrannou agresí, není vhodným psem pro strážní službu	Ústní ověření

Losem se určí tři z uvedených kritérií, která uchazeč o zkoušku splní.

Orientace v zákonech a předpisech souvisejících s držením, výcvikem a využitím psa při ochraně zdraví a majetku osob

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vlastními slovy vysvětlit § 1 odst. 1 zákona č. 409/2008 Sb., na ochranu zvířat proti týrání	Ústní ověření
b) Vlastními slovy vysvětlit § 4 odst. 1 písmeno a), b), d), h), s) zákona č. 409/2008 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. V návaznosti na § 4 odst. 1 písmeno a) doplnit § 4 odst. 3	Ústní ověření
c) Vlastními slovy vysvětlit § 28 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. (krajní nouze)	Ústní ověření
d) Citovat znění § 29 trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. (nutná obrana) a vysvětlit	Ústní ověření
e) Uvést hlavní zásady BOZP při používání psa k ochraně zdraví a majetku osob	Ústní ověření
f) Vlastními slovy vysvětlit § 76 Zadržení osoby podezřelé odst. 2) trestního řádu (omezení osobní svobody) a uvést praktický příklad použití tohoto paragrafu při strážní službě	Ústní ověření

Losem se určí dvě z uvedených kritérií, která uchazeč o zkoušku splní.

Prokázání znalostí o zdraví psa a o správné péči o psa

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat, jak se u psa projevují první příznaky onemocnění	Ústní ověření
b) Uvést, v jakém intervalu se pohybuje tělesná teplota dospělého zdravého psa (středně velkého plemene) v klidu	Ústní ověření
c) Vyjmenovat povinné a doporučené očkování psa	Ústní ověření
d) Vyjmenovat nejčastější vnější a vnitřní parazity psa a popsat prevenci	Ústní ověření
e) Specifikovat potřebu kvalitní výživy psa, uvést hlavní zásady krmení psa, vysvětlit nutnost dostatečného napájení	Ústní ověření
f) Vysvětlit potřebu dostatečného pohybu psa, popsat poruchy chování, které se mohou vyskytnout v důsledku nedostatku fyzické a psychické aktivity	Ústní ověření

Losem se určí dvě z uvedených kritérií, která uchazeč o zkoušku splní.

Praktické předvedení výcviku psa - ovladatelnost, poslušnost

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést přivolání psa – psovod stojí, pes se pohybuje volně – na povel psovoda, pes rychle a nejkratší cestou přiběhne ke psovodovi a usedne těsně k levé noze psovoda	Praktické předvedení
b) Předvést cviky: sedni, lehni, vstaň, u levé nohy psovoda – pes zaujímá jednotlivé polohy rovnoběžně s osou psovoda	Praktické předvedení
c) Předvést ovladatelnost psa při pohybu psovoda – pes ochotně následuje psovoda (při chůzi, klusu, obrazech za chůze, zastavení) po jeho levé straně, v úrovni levé nohy, při zastavení psovoda pes usedne	Praktické předvedení
d) Předvést odložení psa – setrvání psa na určeném místě v poloze vleže, po dobu jedné až tří minut	Praktické předvedení
e) Předvést překonávání překážek – pes účelně překoná tři typy umělých překážek vhodně zvolených s ohledem na bezpečnost, zdraví, konstituci a věk konkrétního psa	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria v souladu s organizačními a metodickými pokyny.

Praktické předvedení výcviku psa - obrana psovoda

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést prověřování terénu – pes na povel psovoda vyběhne jednou do pravé strany a jednou do levé strany podle osy postupu psovoda, vzdálí se nejméně dvacet kroků a prověří úkryt	Praktické předvedení
b) Předvést vyhledání a vystavení (označení) ukryté osoby – pes nalezne ukrytou osobu a místo označuje vytrvalým štěkáním	Praktické předvedení
c) Předvést střežení podezřelé osoby při prohlídce – pes leží ve vzdálenosti cca pěti kroků od podezřelé osoby, psovod provádí prohlídku, zda podezřelá osoba nemá u sebe ukrytou zbraň, pes kontroluje chování podezřelé osoby a při útoku pachatele na psovoda je připraven účinně zabránit napadení psovoda	Praktické předvedení
d) Předvést obranu psovoda psem – obranný zákrok psa, účinná pomoc psovodovi při odvrácení útoku pachatele	Praktické předvedení
e) Předvést eskortování podezřelé osoby – psovod se psem doprovodí podezřelou osobu na určené místo a předá odpovědné osobě. Psovod eskortuje podezřelou osobu tzv. zadním doprovodem – jde za podezřelým ve vzdálenosti cca pět kroků, pes je veden u levé nohy psovoda a je připraven účinně zabránit útoku na psovoda	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria v souladu s organizačními a metodickými pokyny.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Při ústním ověření zkoušky si uchazeč vylosuje pro ověření zvládnutí příslušné odborné kompetence stanovený počet kritérií. Jsou povoleny dvě nepřesnosti, které nemají zásadní vliv na uchazečovo porozumění a věcně správné splnění daného kritéria. Při ústním zkoušení uchazeč nepoužívá žádné pomůcky.

Při praktickém předvedení musí uchazeč splnit všechna kritéria hodnocení. Jsou povoleny dvě nepřesnosti, ale uchazeč se nesmí dopustit takové chyby v metodice výcviku psa, která by ve svém důsledku znemožnila vytvoření žádaného reflexního oblouku nebo reflexní reakce psa. Při praktickém přezkoušení psovod používá jednoduché pevné vodítka na psa délky cca 1.20 m, dlouhé výcvikové vodítka délky cca 10 m, vhodně zvolený ochranný náhubek pro konkrétního psa a motivační pomůcky pro psa. Pes má po celou dobu přezkoušení na krku pevný hladký řetízkový obojek správné velikosti.

Autorizovaná osoba zajistí předvedení celého oddílu praktického výcviku psa. Tato ukázka musí předcházet části zkoušky „Praktické předvedení výcviku psa“. Předvádějící psovod ani pes nesmějí být účastníky zkoušky.

Uchazeč k praktické části zkoušky nastupuje s vlastním psem, nebo se psem, který je mu přidělen zaměstnavatelem – se kterým pracuje u bezpečnostní služby. Není důležité plemeno psa ani věk. Posuzovány jsou schopnosti psovoda, nikoliv psa.

Uchazeč o zkoušku si může před zahájením zkoušky požádat o hodnocení psa, se kterým vykonává zkoušku.

Hodnocení psa probíhá zároveň při praktickém přezkoušení uchazeče. Uchazeči je v případě splnění cviků psem při praktickém přezkoušení uchazeče vystaven certifikát hodnocení psa s výsledkem splnil.

Psovod musí prokázat dostatečné teoretické znalosti a v praktické části předvést, že je schopen správně zvolit a použít výcvikové metody vhodné právě pro konkrétního psa. Po úspěšném ukončení zkoušky – se získanými znalostmi a zkušenostmi – umí psovod posoudit, zda je konkrétní pes schopen dobře plnit požadavky na něj kladené při práci u bezpečnostní služby. Případně pracovat na potřebné nápravě kvalitním, metodicky správným výcvikem. Bude schopen také posoudit, zda je ekonomické tohoto konkrétního psa k dané činnosti využít nebo nahradit jiným.

S jedním psem mohou ke zkoušce nastoupit psovodi, kteří s ním vykonávají službu – nejvíce však tři osoby. Toto je stanoveno s ohledem na schopnost většiny psů pracovat pod vedením více psovodů a pohodu psa při zkoušce (praktické přezkoušení musí být vhodně rozvrženo, aby měl pes zajištěn dostatečný odpočinek). Podmínkou použití psa při zkoušce je jeho dobrý zdravotní stav a prokázané (očkovacím průkazem) povinné očkování. Pokud má pořadatel zkoušek vážné pochybnosti o zdravotním stavu psa, je v jeho pravomoci odmítnout jeho účast na zkoušce.

Psovod může absolvovat zkoušku také bez svého služebního psa. V tomto případě mu bude pro předvedení praktické části zkoušky zapůjčen pes pořadatele zkoušek (autorizované osoby), který je pro tento účel chován a cvičen. Poplatek za propůjčení psa je 7000 Kč – v ceně je zahrnuta nutná doba přípravy na seznámení psovoda se psem, pomocníci, výcvikové prostory a pomůcky.

Při ověřování zvládnutí odborné kompetence „Praktické předvedení výcviku psa – ovladatelnost, poslušnost“ uchazeč předvede při zkoušce metodicky správný nácvik ovladatelnosti a poslušnosti psa, vhodně volený postup ve vztahu k věku, k dosud dosažené úrovni výcviku a povaze konkrétního psa. Podle těchto kritérií také pracuje se psem volně se pohybujícím nebo upoutaným na výcvikové vodítka, či s nasazeným ochranným náhubkem. V průběhu předvádění může být pes odměňován.

Po předvedení práce se psem uchazeč krátce vysvětlí a zdůvodní použitý způsob nácviku jednotlivých cviků.

Při ověřování zvládnutí odborné kompetence „Praktické předvedení výcviku psa k obraně psovoda“ uchazeč předvede metodicky správný nácvik obrany psovoda, vhodně volený postup ve vztahu k věku, k dosažené úrovni výcviku a povaze konkrétního psa.

Podle dosažené úrovně vycvičenosti pes pracuje volně nebo je upoután na vodítka, popřípadě u kritéria a), b) může být použit ochranný náhubek.

Po předvedení práce se psem uchazeč krátce vysvětlí a zdůvodní použitý způsob nácviku jednotlivých cviků. Pracuje se v režimu obran, který je stanoven s ohledem na bezpečnost psa, přihlížejících osob a pomocníka (figuranta). Figurant pracuje s ochrannými pomůckami.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí mít nejméně střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 10 let odborné praxe v řídicích činnostech v oblasti bezpečnostních služeb, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace a současně musí:

- Doložit znalost jednoho světového jazyka potvrzením o vykonané zkoušce na úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.
- Prokázat (hodnověrným způsobem) nejméně 10 let praxe ve výcviku psů a vycvičit nejméně dva psy na úroveň splnění zkoušek z výkonu nejvyššího stupně (alespoň jednu z následujících: ZVV3, T3, SchH3, IPO3, H2, P3) – toto prokázat „Potvrzením o vykonané zkoušce“.
- Účastnit se nejméně jedenkrát mezinárodního závodu ve výkonu psů (účast doložit zápisem ve výsledkové listině závodu).

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí mít uzavřené pojištění odpovědnosti pro danou činnost.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo vnitra, www.mvcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici:

- studijní prostory pro výuku a teoretické přezkoušení psů s odpovídajícím zázemím splňujícím hygienické normy,
- odpovídající zabezpečené venkovní prostory s objektem průmyslového typu včetně kryté haly minimálních rozměrů 20 x 30 metrů pro přezkoušení praktické části zkoušky (prostory musí být chráněny před extrémními klimatickými vlivy a musí umožňovat přezkušování v každém ročním období),
- odpovídající prostory na umístění a ustájení psů v souladu se zákonem č. 246/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k používání psů pro praktické přezkoušení psů, s ohledem na bezpečnost a pohodu živých zvířat (podle zákona č. 246/1992 Sb. v platném znění a Řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení psů), musí být prostory pro teoretické i praktické přezkoušení psů a prostory pro umístění a ustájení psů součástí střediska a musí se nacházet společně v oploceném areálu.

- Pro každou zkoušku musí být v souladu se zákonem č. 246/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů vytvořen a schválen Řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení psů.
- Odpovědná osoba podle zákona č. 246/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů musí po celou dobu zkoušek dohlížet na zacházení se psy a dodržování zákona č. 246/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.
- Pro praktickou část zkoušky „Obrana psů“ musí AOs zajistit nejméně dva pomocníky s kvalifikačním osvědčením figuranta s nejméně pětiletou praxí (doloží průkazem figuranta).
- Autorizovaná osoba musí mít k dispozici (pro zapůjčení k předvedení praktické části zkoušky) dva vhodné, pro danou činnost cvičené a připravené psy.
- Autorizovaná osoba musí mít k dispozici a použít cvičební pomůcky pro psy a ochranné pomůcky pro práci figurantů.
- Autorizovaná osoba musí vytvořit Tematický plán výcviku a přezkoušení psů.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 1,5 až 3 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut).

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro bezpečnost a ochranu osob a majetku a bezpečnost práce, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

TART CZ – organizace, která se zabývá služebním výcvikem

Česká bezpečnostní služba GRÁL

Český kynologický svaz

Česká zemědělská univerzita v Praze